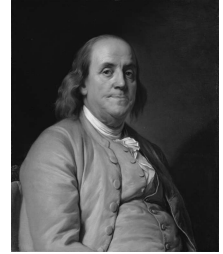

1. "Uinuv kaunitar" on muinasjutt kuningatütrest, kes endale värtnaga sõrme torgates nõiduse tahtel saja-aastasesse unne vajub. Nõidusest suudab tütarlast äratada vaid prints. Kaunitari 16. sünnipäeval ilmuvad sinna kolm haldjaema, kes tahavad tüdrukule kingid üle anda, kuid enne viimase kingi üleandmist ilmub peole kuri haldjaema ja neab printsessi ära. **Mis nime kandsid kolm haldjat muinasjutus "Uinuv kaunitar"?** (3 punkti)
2. 4. novembril toimus aasta parimate ettevõtete auhinnagala. Aasta ettevõtte tiitli sai ettevõtte, mis tegeleb terapeutiliste antikehade arendamise ja diagnostiliste rekombinantsete valkude tootmisega imetajate rakkudes. Firma Eesti kontor asub Tartu maakonnas. **Mis ettevõttega on tegemist?**
3. Tradehouse tunnustas juba teist korda Eesti silmapaistvamaid ilutegijaid. Rahvas sai esitada kandidaadid ning parimad krooniti glamuursel Ilu Peegel auhinnagalal. Parima kosmeetiku auhinna võitis üks avaliku elu tegelane. Ta oli kihlatud ühe teise avaliku elu tegelasega, kuid 2022. aastal teatas naine lahkuminekust. Tal on ka tütar. **Kes pälvis 2023. aasta parima kosmeetiku tiitli?**
4. Mai Narva on Eesti maletaja. Tal on palju erinevaid tiitleid- naiste rahvusvaheline meister, naiste suurmeister, rahvusvaheline meister. Ta on tulnud kolmekordseks Eesti malemeistriks naiste seas ja saanud kahel aastal meistrivõistlustelt hõbemedali. Ta on osalenud ka koondvõistkonnas maleolümpial kolmel korral. Viimati alistas Narva Mani saarel toimival tippturniiril eksmaailmameistri ja ka maailma edetabeli teise numbrini. **Kuid mitmendat kohta hoiab Mai Narva ise maailmaedetabelis?**

5. **Kes on 2024. aasta lind?** Teda on pigem kuulda kui näha ning tema liiginimi ladina keeles on Cuculus canorus. Ta on rändlind, kes saabub aprill-mai ja lahkub august-september. Eestis pesitseb neid 30 000-40 000 haudepaari, aga muidu on üsna laialdase levikuga. Mõned rahvapärased nimed on: suvilind, jürilind, kägukull, tsirkhaugas, odralind jne. Tema kohta öeldakse ka pesaparasiit. (1 punkt)

6. Elektrostaatiline mootor on leiutatud juba 1748. aastal. Need on kõige sagedamini kasutatavad mikro- mehhaanilised süsteemid, et luua ajami pinge vähem kui 100 volti. Neid kasutatakse elektriahelates ja muudes väikestes seadmetes. Mootori leiutajaks oli Ameerikast pärit aktiivne kirjanik, teadlane, leiutaja ja riigimees. Ta elas aastatel 1706-1790. Ta teenis “Esimese ameeriklase” tiitli varajase ja väsimatu koloniaalühtsuse võitlemise eest. **Kes leiutas elektrostaatilise mootori?**

7. Eesti laskesuusakoondises on viimastel aastatel vahetunud peatreenerid päris tihti. Kui Indrek Tobrelutsult võttis teatepulga üle Fjodor Svoboda, siis oodati suuri tulemusi. Neid tulemusi kahjuks ei tulnud. Sellel kevadel vahetus koondise peatreener taas. Just see austerlane on töötanud nii Austria, Rootsi ja Norra murdmaakoondiste juures. Tal on doktorikraad sporditeaduse ja kinesioloogia erialal. Ta on olnud Salzburgi ülikoolis professor ja töötanud ka teiste Euroopa ülikoolide juures. **Kes on laskesuusakoondise peatreener?**

8. Laskesuusatamine on aina populaarsem talispordiala Eestis. ERR kannad talvel üle kõiki maailmakarikasarja etappe ning paljudel etappidel on ka meie omad kommentaatorid kohal. Ükski spordiala ei saa toimida ilma sponsoriteta. 2023. aastast on laskesuusatamisel uus sponsor. Tegemist on Baltimaades ja Kesk-Euroopas ühe väga mõjuka ettevõttega. Sõlmiti nelja-aastane leping. **Millisest ettevõttest on jutt?**

9. See on kujundkiri, sõna, kunstivorm või muu sümbol, mille elemendid säilitavad oma tähenduse, kui vaadelda kujundit erinevast suunast, perspektiivis või orientatsioonis. Seda kasutatakse näiteks tätoveeringute kujutistes ja logodes. Selle loomine on keerukas protsess ja kõikide sõnadega see ei pruugigi õnnestuda. 180 kraadisel pööramisel säilitab kujutis oma tähenduse. Selle näideteks on sõnad SOS ja SWIMS.

Milllega on tegu?

10. Maailma kalleimaks vedelikuks peetakse ravimit Zolgensma, mis on üheksandane geeniteraapiaravi alla kaheaastastele lastele, kellel on seljaaju lihaste atroofia (SMA). Selle 5,5 milliliitrine doos maksab 2,1 miljonit dollarit ning liiter seejuures umbes 386 miljonit dollarit. Maailmas maksumuselt teise kalleima vedeliku liitri hinnaks on umbkaudu 10 miljonit dollarit ning seda kasutatakse samuti meditsiinis alates kasvajate tuvastamisest kuni malaaria ravini. **Mis vedelik on maailmas kalliduselt teisel kohal?**

11. See Eestiga seotud feldmarssali auastmega vürst sündis 1761. aastal Pamūšise mõisas Kuramaal (tänapäeva Leedus). Tema esivanemad oli Šotimaalt, kuid suundusid asjaolude tõttu Riiga. Abielludes Helene Auguste Eleanore von Smitteniga sai väejuht Jõgeveste mõisa omanikuks. Tema mauseoleum on Eestis ainulaadne ning asub samuti Jõgevastes, kuhu ta oma naisega maetud on. 2011. aastal ilmusid ka uudised sellest, kuidas vürsti hauda oli rüüstamas käidud ning tema hõbeanumas olnud süda varastatud. See süda on siiani teadmata kadunud. **Kellega on tegu?**
12. See loom on kärplaste sugukonna suurim maismaalise eluviisiga loom. Tema teaduslik nimi on Gulo gulo. Ta tegutseb enamasti üksi, on väga liikuv ja jälitab väsimatult põhjapõdrakarju ning sööb neist mahajäänud vasikaid, tühjendab küttide püüniseid ja panipaiku, kõigesööjana toitub ka närilistest, raipeist ja taimedest. Ta on olnud ka maailma punase raamatu erinevate ohukategooriate nimekirjas, hetkel on väljaspool ohtu. **Mis loomaga on tegu?**
13. **Millise riigi rallisõitjad on olnud kõige edukamad autoralli maailmameistrivõistlustel?** Kõige edukamad rallisõitjad sellest rahvusest on Sebastien Loeb, kes on võitnud üheksa maailmameistrivõistluste tiitlit ja Sebastien Ogier, kes on võitnud kaheksa maailmameistrivõistluste tiitlit.
14. Ida-Virumaal Mäetagusel on valminud maailma üks suuremaid sisehalle. **Millist spordiala saab seal harrastada?**
15. See kunstnik sündis 11. mail 1904 ning suri 23. jaanuaril 1989. Ta oli rahvuselt katalaan. Ta oli üks esimesi, kes kasutas kunstis hologramme, ent teda tuntakse eelkõige sürrealismi viljelejana. Võib öelda, et ta kombineeris kunstistiile klassikalisest maalist modernse avangardismini. 1931. aastal maalis ta ühe kuulsaima teose “Mälu püsivus”, millel on näha pehmeid, sulavaid taskukelli. Ühtlasi kujundas ta ka 1969. aastal Chupa Chupsi logo. **Kellest käib jutt?** Ta on tuntud ka oma suursuguste vuntside poolest, mida ta säilitas elu lõpuni.

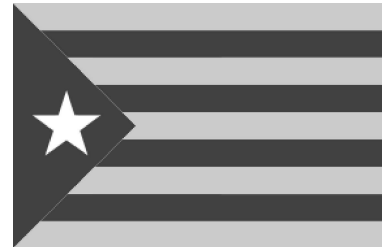

16. See naine valiti 2012 aastal parimaks naissportlaseks. 2021. aasta oktoobris tegi ta oma mootorrattaga 11-meetrise hüppe Tornimäe 7 katuselt swissoteli katusele. Kuna hüpe toimus 117 meetri kõrgusel, oli see sellise mootorrattaga maailmas ainulaadne saavutus. Ta on keskendunud *trial*- ehk trikimootorrattaga sõitmisele. **Mis on selle naise nimi?**

17. Tegu on rõngassaare või rõngasrahuga, mis on ümara põhiplaaniga korallrahu, mille keskel on omakorda laguun. Need on lubjakivist rõngassaared, mis on reeglina tekkinud aeglaselt merepinnast allapoole vajuvatele vulkaanilise tekkega ookeanilistele saartele organismide elutegevuse tulemusena. Neid leidub rohkesti troopikas ning nad moodustavad ka saarestikke (Gilberti, Tonga, Marshalli, Tuamotu saared). **Kuidas seda loodusnähtust veel nimetatakse?**

18. See kunstivool kujunes välja 20. sajandi algul Prantsusmaal. Vool sai nime Prantsuse kunstikriitikult, kes, arvustades Pariisi Sügissalongis 1905. aastal esinenud kunstnikke, nimetas neid metsalisteks või metsikuteks. Sellele voolule on iseloomulikuks puhtad erksad värvipinnad, mis on sageli vastuolus loodusega. Maalimislaad on hoogne, jõuline ning kujutatavate esemete ja figuuride vormid on sageli moonutatud, loobuti valguse ja varjuga modelleerimisest. Samuti ei taotleta maalil ruumilise sügavuse edasiandmist. Tuntumad kunstnikud sellest ajast on Henri Matisse, Maurice de Vlaminck. **Mis kunstivooluga on tegemist?**

19. Tegemist on Hispaania kirdeosas asuva autonoomse piirkonnaga, mille pealinnaks on Barcelona. Neil on kasutusel kolm ametlikku keelt: hispaania, katalaani ning oksitaani keele Arani murre. Selle piirkonna iseseisvuspüüdlused on märkimisväärsed ning kestnud mitmel sajandil. Hetkel on neil oma piirkonna parlament ja president, kuid loodetakse saada iseseisvaks vabariigiks. **Mis piirkonnast Hispaanias käib jutt?**

20. Sellel organismil on vähemalt 14 000 hammast. Need ei ole tavapärase paigutusega hambad, asudes keelel ridadena. Hambad on mikroskoopilise suurusega, ent söömist need seejuures ei kiirenda. Ühe selle organismi alamliigi hambad on teadaolevalt isegi tugevaim bioloogiline materjal maailmas, olles isegi titaanist tugevam. Kellega on tegu?

21. Järgmise aasta Eurovisioon toimub Malmös, Rootsis. Koos eelmise aasta võiduga on Rootsi kokkuvõttes võitnud seitse korda, jõudes järele ühele teisele riigile, kes samuti on eelnevalt kogunud juba seitse Eurovisiooni võitu. **Mis maaga on tegu?**
22. Seda teater NO99 poolt loodud fiktiivset poliitilist liikumist käsitleti avalikkuses reaalse poliitilise jõuna. 7. mail 2010 planeeriti korraldada Saku Suurhallis liikumise suurkogu 7200 pealtvaatajale. Ühtlasi teatati, et sündimata erakond peegeldab oma käitumises, retoorikas, programmis, kampaaniates jne kõigi suuremate parteide negatiivseid ning populistlikke jooni. Liikumise tuumiku moodustasid teatri näitlejad ning lavastajad. Lisaks suurkogu ettevalmistamisele salvestati ka kuueosalise videoloengute sari "Valimiskool". **Mis pealkirja kandis see liikumine?** Nende tunnuslause oli "Üks kõigi, kõik Eesti eest!"

23. **Mida kardab inimene, kellel on akrofoobia?** Teadaolevalt võib see foobia viia inimese lausa ängistushoogudeni, ent enamjaolt asi nii kaugele ei lähe, sest välditakse seda hirmu põhjustavaid kohti või momente.
24. Tegemist on vanima järjepidevalt kasutusel olnud riigilipuga maailmas. Esimest korda on selle kasutamist kirjalikult mainitud 1370. aastal. Legendi kohaselt kukkus ajal, kui Taani kuningas Valdemar II Võitja sõdis Tallinnas Lindanise linnuse lähedal eestlastega, lipp 15. juunil 1219 taevast alla, mille tõttu taanlased võitsid lahingu. Taani-Norra liidu ajal oli Dannebrog ka Norra lipp, kuni aastani 1821, mil Norra võttis vastu oma lipu. **Kuidas nimetatakse Taani Kuningriigi lippu?**
25. **Mis aastaga on tegu?** 1) Sellel aastal toimus Tšernobõli tuumakatastroof. 2) Asutati arvutianimatsiooniga tegelev Ameerika Ühendriikide ettevõtte Pixar. 3) Jaapani animatsioonistuudio Studio Ghibli ilmub esimene film "Castle in the Sky" ("Taevane kindlus"). 4) Lavamuusikal "Ooperifantoom" debüteerib Londoni West Endis.

26. See on üks iluhoolduse ja nahahaiguste teadusharudest, mille peamine ülesanne on uurida peanahka ja juukseid ning ravida peanaha probleeme ja haigusi. Teadusharu ise sai alguse juba 400 aastat eKr, kui Hippokrates (tuntud kui tänapäevase meditsiini isa) avastas, et eunuhhid (haaremivalvurid) ei lähe kunagi kiilaks. Eestis sai see alguse 2007. aastal, kui edasi antud teadmisi biotehnoloogist doktor Sebastiano Zappala poolt, kes on töötanud sellel alal üle 30 aasta, hakati ka meie meditsiinis rakendama. **Kuidas nimetatakse seda teadusharu?**

27. **Mis on maailma suurim saar?** See kuulub Taani autonoomse territooriumi alla ning selle pindalaks on 2 130 800 ruutkilomeetrit.

28. See tuntud Suurbritannia filmi-, teatri- ja seriaalinäitleja on sündinud 28. detsembril 1934. aastal. Ta tegi oma lavadebüüdi 1952. aastal ning tegeleb näitlemisega tänini. Enim on ta tuntud Harry Potteri filmisarjast, kus ta kehastas professor McGonagalli ning Downton Abbey seriaalist kui Lady Crawley. Ta on võitnud viis BAFTA auhinda, kaks Oscarit, kaks Kuldgloobust ja kaks Emmyt. **Kellega on tegu?**

29. Sellel aastal osaleb Eesti esimest korda noorte Eurovisiooni lauluvõistlusel. Noorte lauluvõistlust ise korraldatakse alates 2003. aastast. Tänavu toimub üritus Prantsusmaal Nice'is ning sellest on osa võtmas hetkel 16 riiki. Eestit esindab ETV laulusaate "Tähtede lava" 2022. aasta võitja. **Kes esindab Eestit noorte Eurovisioonil ning mis on tema laulu pealkiri?**

30. Teggu on baltisaksa põllumehe, sordi- ja tõuaretajaga, kes sai 1856. aastal krahvi tiitli. Teda teatakse ka kui rukkikrahvi. Pärides 1873 Sangaste mõisa, ehitas ta 1874–81 sinna lossi 1875 alustatud rukkiaretusest kujunes välja saagirohke ja talvekindel rukkisort 'Sangaste' – üks maailma vanimaid rukkisorte – mis levis kõikjale Liivimaa ja Eestimaa kubermangu ning seda kasvatatakse ka tänapäeval, mh Kanadas ja Soomes (sh sordiaretuse lähtematerjalina). Krahv edendas ka tõukarja ja hobusekasvatust. Tema mõisast ostetud sugutäkk Hetmann sai aluseks tori hobusetõule. Ta pööras suurt tähelepanu põllu-, majapidamis- ja loomakasvatustööde mehhaniseerimisele. Konstrueeris ise piimajahuti ja tsentrifugaaljõul põhineva teraviljasorteerimasina ning korraldas piimaveo raudteel eriliste külmutusvagunitega. Ta sai mitmeid autasusid ja tunnustust ka rahvusvahelisel tasandil. **Kellest käib jutt?**

LISAKÜSIMUS

Maailma tuntuima hot dogide söömise võistluse võitis Joey Chestnut. Mitu hot dogi suutis Joey 10 minuti jooksul ära süüa?

Vastus: 62 hot dogi

VASTUSED:

1. Flora, Fauna, Serenella
2. Tartu biotehnoloogia Icosagen Cell Factory
3. Ingrid Mänd
4. 63ndat kohta
5. Kägu
6. Benjamin Franklin
7. Stefan Lindinger
8. Piletilevi
9. Ambigramm
10. Skorpioni mürk
11. Michael Andreas Barclay de Tolly
12. Ahm
13. Prantsusmaa
14. Kirveviskamist
15. Salvador Dali
16. Keity Meier
17. Atoll
18. Fovism
19. Kataloonia
20. Tigu
21. Irimaa
22. "Ühtne Eesti"
23. Kõrgust
24. Dannebrog
25. 1986
26. Trihholoogia
27. Gröönimaa
28. Dame Margaret Natalie Smith ehk Maggie Smith
29. Arhanna Sandra Arbma, "Hoiame kokku"
30. Friedrich Georg Magnus von Berg ehk krahv Berg